

Miestny úrad mestskej časti Bratislava-Petržalka

Materiál na rokovanie
miestnej rady
dňa 01. apríla 2025

Materiál číslo: 13/2025

Ochrana obyvateľov pred nadlimitným hlukom v zóne Viladomy, projekt Slničnice

Predkladateľ:

JUDr. Ing. PhDr. Juraj Mravec, PhD, MBA
poslanec MiZ

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia
2. Dôvodová správa
3. Príloha č. 1 Oznámenie
Verejného ochrancu práv
adresované Regionálnemu
úradu verejného zdravotníctva
4. Príloha č. 2 Oznámenie
Verejného ochrancu práv
adresované Magistrátu
hlavného mesta SR Bratislave

Zodpovedný:

JUDr. Ing. PhDr. Juraj Mravec, PhD, MBA
poslanec MiZ

Spracovateľ:

JUDr. Ing. PhDr. Juraj Mravec, PhD, MBA
poslanec MiZ

Návrh uznesenia

Miestna rada mestskej časti Bratislava-Petržalka

o d p o r ú č a

Miestnemu zastupiteľstvu mestskej časti Bratislava-Petržalka

a) zobrať na vedomie

predložený materiál

b) p o Ź i a d a ť

1. starostu Mestskej časti Bratislava-Petržalka, aby komunikoval so zástupcami Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislava, ktoré je správcom komunikácie cesty I/2 ulica Azúrová, k.ú. Petržalka, z ktorej pochádza hluk, ohrozujúci zdravie obyvateľov dotknutej časti a prijalo včasné a vhodné opatrenia na obmedzenie nadlimitného hluku v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi tak, aby svojim ďalším postupom zabezpečilo dodržiavanie práv obyvateľov žijúcich v hlukom zasiahnutej obytnej zóne,
2. o dôslednú ochranu a porušených práv obyvateľov dotknutých novou, plánovanou a existujúcou výstavbou aj v územnom plánovaní a stavebných konaniach, najmä v už vydaných ale aj nových rozhodnutiach, stanoviskách,
3. aby Miestny úrad mestskej časti Bratislava-Petržalka raz za rok pripravila informačný materiál na zasadnutie MiZ k aktualizácii riešenia a postupov vyššie uvedených bodov uznesenia.

c) s p l n o m o c n i ť

starostu mestskej časti Bratislava-Petržalka na zaslanie tohto uznesenia

1. Ministerstvu životného prostredia Slovenskej republiky za účelom informovania o porušení ochrany zdravia obyvateľov v dotknutej lokalite, v rámci bodu č. 1. tohto uznesenia. Prípadne požiadal o zapojenie sa MŽP SR a jeho dotknutých organizácií, najmä existujúcich a nových konaniach EIA a do prípadných opatrení v súvislosti s možnými riešeniami predmetnej situácie,
2. Generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky za účelom informovania, prípadnému stanovisku k bodu č. 1. tohto uznesenia, pokynu na preskúmanie dotknutých postupov a rozhodnutí orgánov verejnej správy,
3. Verejnému ochrancovi práv za účelom informovania a aktualizácie problematiky porušovania práv obyvateľov, dotknutej zóny,
4. Regionálnemu úradu verejného zdravotníctva za účelom informovania, dôsledného uplatňovania práv obyvateľov dotknutej lokality v stavebnom konaní, prípadnému odporúčaniu opatrení, ktoré by mohli zlepšiť situáciu obyvateľov v danom území,
5. Magistrátu hlavného mesta SR Bratislave ako správcovi komunikácie Azúrová za účelom riešenia situácie obyvateľov v dotknutom území a prijatia opatrení,

6. Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, ako aj Krajskému riaditeľstvu policajného zboru Slovenskej republiky v Bratislave za účelom informovania, prípadnému zabezpečeniu hliadok, ktoré by pravidelne v rôznych intervaloch merali rýchlosť v danom v danom území, čím by dodržiavaním najvyššej povolenej rýchlosti došlo k zníženiu hlučnosti.

Dôvodová správa:

S ohľadom na sústavné porušenie práva na ochranu zdravia, práva na priaznivé životné prostredie garantované čl. 40 a čl. 44 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ako „Ústava“) a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života garantovaného čl. 8 Európskeho dohovoru o ľudských právach (ďalej len ako „Dohovor“) a vzhľadom k tomu, že dlhodobo dochádza k porušovaniu týchto práv obyvateľov, som bol informovaný obyvateľmi petržalskej časti Slniečnice a prípadnú súčinnosť riešenia situácie ohľadom nadmerného hluku z komunikácie Azúrová.

Magistrát hlavného mesta SR Bratislavy je z postavenia obce, oprávnený objektivizovať expozíciu obyvateľov a ich prostredia hluku a vibráciám v súlade s požiadavkami ustanovenými vyhláškou č. 549/2007 Z.z. a zároveň povinný, z pozície správcu predmetnej komunikácie zabezpečiť, aby expozícia obyvateľov a ich prostredia bola čo najnižšia a neprekročila prípustné hodnoty pre deň, večer a noc ustanovené uvedenou vyhláškou.

V dôvodovej správe uvádzam aj informácie od Verejného ochrancu práv uvedené v rámci príloh 1., 2.

Príloha č. 1

Oznámenie o výsledkoch vybavenia podnetu - Primátor

Príloha č. 2

Oznámenie o výsledkoch vybavenia podnetu – Regionálna hygienička

Mgr. Eva FITZOVÁ, MPH
regionálna hygienička
a generálna tajomníčka služobného úradu
Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava
Ružinovská 8
P.O.BOX 26
820 09 Bratislava 29

Váš list číslo/zo dňa	Naše číslo	Vybavuje/linka	Bratislava
OP/17780/2021/M zo dňa 22.9.2021,	2157/2021/VOP		22.08.2023

Oznámenie o výsledkoch vybavenia podnetu

Vážená pani regionálna hygienička a generálna tajomníčka služobného úradu,

dovoľujem si Vám **oznámiť výsledky** vybavenia podnetu pani
 (ďalej len „podávateľka“).

I. Výsledky preskúmania podnetu

Podnet som na základe zákona o verejnom ochrancovi práv preskúmal v intenciách možného porušenia práva na ochranu zdravia, práva na priaznivé životné prostredie garantovaných čl. 40 a čl. 44 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ako „Ústava“) a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života garantovaného čl. 8 Európskeho dohovoru o ľudských právach (ďalej len ako „Dohovor“).

Na základe výsledkov vybavenia podnetu spis. zn. 2854/2022/VOP Vám, týmto, podľa zákona o verejnom ochrancovi práv¹, oznamujem, že výsledkami vybavenia podnetu mám za preukázané, že konaním Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Bratislava, ako dotknutého orgánu v kolaudačnom konaní a Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy, jednak ako obce, ktorej zo zákona prislúcha správa dotknutej komunikácie², z ktorej objektivizovaný hluk pochádza v spojení s jeho postavením, ako dotknutého orgánu v územnom a kolaudačnom konaní, došlo k porušeniu vyššie uvedených práv podávateľky.

II. Odôvodnenie

Podávateľka je obyvateľkou
nachádzajúceho sa v tesnej blízkosti cesty I/2, ktorá je podľa podnetu podávateľky, zdrojom nadmerného hluku.

¹ Podľa § 19 ods. 1 zákona č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv v znení neskorších predpisov.

² Podľa ustanovenia § 4 ods. 3 písm. f) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a ustanovenie § 6a ods. 2 písm. d) zákona č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave v znení neskorších predpisov.

Podávateľka v podnete poukazuje na nepriaznivosť tohto stavu a na skutočnosť, že nadmerný hluk nespôsobuje len diskomfort, ale môže viesť aj k trvalému poškodeniu zdravia (nespavosť, migrény, kardiovaskulárne problémy a pod.).

[REDAKOVANÉ], je súčasťou novovybudovanej štvrti Slnčnice – Južné mesto, zóna C3 v Bratislave.

V predmetnej veci sa obrátila s podnetom na Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len ako „ÚVZ“), Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Bratislave (ďalej len ako „RÚVZ BA“) a Magistrát hl. mesta Slovenskej republiky Bratislavy (ďalej len ako „HL BA“). Podávateľka namietala, že problém, na ktorý poukazuje nebol doposiaľ oslovenými úradmi vyriešený a neboli podniknuté dostatočné kroky na zabezpečenie ochrany jej práv.

Za účelom preskúmania podnetu som oslovil so žiadosťou o stanovisko a o predloženie relevantnej spisovej dokumentácie ÚVZ, RÚVZ BA, HL BA a rovnako aj a Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len ako „MŽP“).

Po predbežnej skutkovej a právnej analýze som podnet preskúmal najmä z dvoch hľadísk. Jednak z hľadiska spôsobu, akým sa RÚVZ BA a HL BA zaoberali podnetom podávateľky. A jednak z toho hľadiska, či RÚVZ BA, HL BA, MŽP a Mestská časť Bratislava – Petržalka, ako orgány príslušné na rozhodnutie alebo v postavení dotknutého orgánu v konaniach, ktorých výsledok mal vplyv na súčasnú situáciu podávateľky – nadmerný hlukovú záťaž, postupovali v konaní v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Skutkové zistenia

K postupu riešenia podnetu podávateľky

Z predloženého stanoviska a spisovej dokumentácie ÚVZ zo dňa 22.9.2021 a RÚVZ BA zo dňa 22.9.2021 vyplýva, že podávateľka sa obrátila dňa 10.11.2020 na ÚVZ a RÚVZ BA s podnetom, v ktorom namietala nadmerný hluk pochádzajúci z cesty I/2.

ÚVZ požiadal RÚVZ BA o vyjadrenie. Na základe podnetu podávateľky, sa v dňoch 26.11.2020 a 27.11.2020 v čase od 17:00 do 17:00 uskutočnilo 24 hodinové kontrolné meranie hluku v obytnej miestnosti bytu podávateľky³.

Z predloženého stanoviska a spisovej dokumentácie RÚVZ BA vyplýva, že posudzované hodnoty hluku v obytnej miestnosti bytu podávateľky neprekročili prípustné hodnoty hluku podľa vyhlášky⁴. Z toho dôvodu bol podnet vyhodnotený ako neopodstatnený. RÚVZ BA podávateľku o výsledku informoval.

ÚVZ a RÚVZ v stanovisku uviedli, že síce v obytnej miestnosti bytu, teda vo vnútornom prostredí, hodnoty hluku prekročené neboli, avšak meraním a objektivizáciou hluku z dopravy **vo vonkajšom prostredí sa zistilo prekročenie prípustných hodnôt ustanovených vyhláškou⁵.**

³ Protokol z merania hluku vo vnútornom prostredí č 105/2020/067 zo dňa 2.12.2020

⁴ Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov.

⁵ Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov.

Z protokolu z merania hluku vo vnútornom prostredí č 105/2020/067 zo dňa 2.12.2020 (vykonaného na podnet podávateľky) vyplýva, že boli namerané hodnoty hluku pred fasádou bytu podávateľky pre referenčný interval

- deň 69.9 dB,
- večer 66.5 dB,
- noc 60.0dB.

ÚVZ a RÚVZ BA v stanovisku uviedli, že v prípade hluku spôsobeného dopravou je zabezpečenie účinnej ochrany obyvateľov pred hlukom v životnom prostredí zodpovedný správca príslušnej komunikácie. Táto povinnosť vyplýva pre HL BA aj zo zákona o obecnom zriadení⁶. Z toho dôvodu bol v príslušnej časti podnet odstúpený HL BA.

Zo stanoviska HL BA, Oddelenia environmentalistiky a technickej infraštruktúry zo dňa 27.7.2022 vyplýva, že dňa 10.9.2021 bol HL BA z RÚVZ BA odstúpený podnet podávateľky na problém hluku k cesty I/2. HL BA k tejto veci v stanovisku uviedlo, že HL BA podľa zákona o posudzovaní a kontrole hluku⁷ zabezpečuje vypracovanie Strategickej hlukovej mapy Bratislavskej aglomerácie a Akčných plánov ochrany pred hlukom. **Z porovnaní s akčnými hodnotami hlukových indikátorov vyplýva, že pri cestnej doprave dochádza k prekročeniu počas celodennej a čiastočne aj nočnej doby.**

Zo stanoviska ďalej vyplýva, že Oddelenie environmentalistiky a technickej infraštruktúry nie je príslušným organizačným útvarom na rozhodovanie o výstavbe protihlukových stien alebo znižovaní rýchlosti automobilov a z toho dôvodu vo zvyšnej časti postúpili žiadosť o stanovisko na vyššie útvary.

HL BA, Oddelenie environmentalistiky a technickej infraštruktúr záverom stanoviska skonštatovalo, že v podmienkach hlavného mesta, ktoré plní povinnosti v oblasti expozície hluku pri zabezpečovaní úloh strategického mapovania hluku v aglomerácii, nie je zabezpečovaná spomínaná objektivizácia v konkrétnych lokalitách na území mesta, tzn. vykonávanie obdobnej činnosti, ktorú zabezpečujú regionálne úrady verejného zdravotníctva.

Z doplneného stanoviska HL BA zo dňa 14.3.2023 po zaslaní niekoľkých urgencií, HL BA k riešeniu podnetu podávateľky ďalej uviedlo, že **cesta I/2, ktorá je podľa podávateľky zdrojom hluku, je v správe HL BA.** Jedná sa o cestu I. triedy. V rámci obytnej zóny Slnčnice – Viladomy patrí [REDAKOVANÉ] v ktorom [REDAKOVANÉ] medzi stavby, ktoré sú umiestnené v dotyku s cestou I/2, **a preto mali byť pri jeho umiestňovaní a povoľovaní splnené požiadavky, stanovené v predpisoch stavebného práva a ochrany zdravia.**

HL BA v stanovisku ďalej uviedlo, že pôsobnosť stavebného úradu na území Bratislavy, zabezpečujú, ako prenesený výkon štátnej správy príslušné mestské časti. Projektová dokumentácia a rozhodnutia Mestskej časti Bratislava – Petržalka, ako príslušného stavebného úradu v predmetných konaniach, by mali obsahovať a tvoriť rámec pre umiestnenie a realizáciu bytovej budovy v súlade s príslušnými právnymi predpismi, ktoré zabezpečia ochranu aj z hľadiska hluku pri umiestňovaní a výstavbe novej bytovej budovy v dotyku cesty, ktorá má určité parametre a plní svoje úlohy v rámci dopravného systému na území Bratislavy. V konaniach by malo byť zdokladované, s akými parametrami pracovali pri spracovaní dokumentácie a v konaniach pri umiestňovaní, povoľovaní a kolaudovaní stavby.

⁶ Podľa ustanovenia § 4 ods. 3 písm. f) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

⁷ Zákon č. 2/2005 Z.z. o posudzovaní a kontrole hluku vo vonkajšom prostredí a o zmene zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z. z. o ochrane zdravia ľudí v znení neskorších predpisov.

Ďalším dôležitým prvkom ochrany pred vplyvom premávky na pozemnej komunikácii je výsadba súvislej vzrastlej zelene (kríky aj stromy) na pozemkoch pri ceste v rozsahu, ktorý nebude ohrozovať bezpečnosť cestnej premávky, v prípade predmetnej bytovej budovy v trávnom páse, ktorý oddeluje cestu od komunikácií pred budovou a je vo vlastníctve investora.

Zo záverov stanoviska ďalej vyplýva, že HL BA v súvislosti s podnetom podávateľky **zrealizovalo osadenie merača rýchlosti na Azúrovej ulici, rovnako bola znížená rýchlosť v úseku od okružnej križovatky Dolnozemska cesta - Panónska cesta až po križovatku pri odbočení z cesty I/2 do Jaroviec na 60km/hod.** Povrch vozovky je v tomto úseku bez vážnejších poškodení, nie je potrebná jeho oprava ani výmena. **Výstavba protihlukovej steny v tomto prípade neprichádza do úvahy z dôvodu pripravovanej bytovej výstavby v blízkom okolí.**

K priebehu povoľovacích konaní

Podnet som preskúmal aj z hľadiska postupu príslušných orgánov v povoľovacích a s tým súvisiacich konaniach, keďže sa jedná o novú výstavbu, ktorá bola umiestnená v tesnej blízkosti už existujúcej a využívanej cesty I/2.

Zo spisovej dokumentácie a predložených stanovísk vyplýva, že predmetná výstavba komplexu „Južné Mesto Zóna C3“, ktorého súčasťou je aj [REDAKOVANÉ], bola predmetom aj konania o posudzovaní vplyvov na životné prostredie⁸. V roku 2006 vydalo MŽP pre navrhovanú záverečné stanovisko č. 4242/04-1.6/ml zo dňa 23. 10. 2006, v ktorom odporučilo realizáciu navrhovanej činnosti.

Z dôvodu zmien dispozičného usporiadania budov, podlahovej plochy a počtu parkovacích stojísk, bola táto zmena navrhovanej činnosti v roku 2016 predmetom zisťovacieho konania, výsledkom ktorého vydalo MŽP rozhodnutie č. 3626/2016-3.4/ml zo dňa 08. 03. 2016. Na základe výroku rozhodnutia *U zmeny navrhovanej činnosti „Južné Mesto Zóna C3“, umiestnenej na k. ú. MČ Bratislava – Petržalka, sa nepredpokladá podstatný nepriaznivý vplyv na životné prostredie, a preto nie je predmetom posudzovania podľa § 18 ods. 1), písm. e) zákona.*

V kontexte posudzovania podávateľkou namietaného hluku z rozhodnutia MŽP vydaného v zisťovacom konaní vyplýva, že ani RÚVZ BA ani HL BA, ako dotknuté orgány v tomto konaní nemali pripomienky a nepožadovali ďalšie posudzovanie.

V rámci konania predložilo HL BA, svoje stanovisko⁹, v ktorom upozornilo, že súčasťou predloženého oznámenia o zmene navrhovanej činnosti, ktorú investor výstavby, ako navrhovateľ, predložil, nie je na str. 19 uvádzaná hluková štúdia. **Na str. 39 oznámenia o zmene navrhovanej činnosti sa uvádza, že navrhovaná stavba je umiestnená na území zasiahnutom hlukom z pozemnej dopravy (2D partner, s.r.o., hluková štúdia z 01/2016).** Návrh opatrení bude spočívať v požadovanej **nepriezvučnosti obvodového plášťa budov odporúča návrh opatrení z hľadiska hluku doplniť o dispozičné riešenie budov,** nachádzajúcich sa v blízkosti cesty I/2 (SO.01 a SO.02), nakoľko mnohé byty v týchto objektoch nemajú tzv. tichú fasádu.

⁸ Podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

⁹ HL BA, list č. MAGS OSRMT 37883/16-23405, OSRMT 102/16, k EIA č.15-06, zo dňa 15.02.2016.

MŽP upozornenie HL BA vyhodnotilo nasledovne: V rámci hodnotenia vplyvov na životné prostredie bola ako podkladová štúdia pre vyhotovenie Správy o hodnotení vypracovaná samostatná hluková štúdia, zaoberajúca sa hodnotením zmien hlukových pomerov po výstavbe objektu (Hruškovič S., 06/2005). Pre stavbu Južné mesto, zóna C3, v rámci prípravy dokumentácie pre územné rozhodnutie, bola spoločnosťou 2D partner, s.r.o. spracovaná hluková štúdia (01/2016). **Záver z tejto štúdie boli citované v predložennom Oznámení o zmene navrhovanej činnosti.** Štúdia bude súčasťou dokumentácie pre územné rozhodnutie, ktorá bude predložená na územné konanie o umiestnení stavby.

Podľa stanoviska predloženého RÚVZ BA k zisťovaciemu konaniu, z hľadiska ochrany zdravia RÚVZ BA netrval na posudzovaní zmeny navrhovanej činnosti.

V zhrnutí priamych a nepriamych vplyvov MŽP v rozhodnutí konštatuje *možné negatívne pôsobenie prevádzky na obyvateľstvo, ako nepriame prostredníctvom znečistenia ovzdušia, vznikom a nakladaním s odpadmi a hlukom z automobilov.*

Navrhovaná stavba je umiestnená na území zasiahnutom hlukom z pozemnej dopravy, čo je potrebné zohľadniť v štádiu spracovania ďalších stupňov projektovej dokumentácie.

Pre stavbu Južné mesto, zóna C3, v rámci prípravy dokumentácie pre územné rozhodnutie, bola spoločnosťou 2D partner, s.r.o. spracovaná hluková štúdia (01/2016). Hluková štúdia navrhuje opatrenia:

- Obvodový plášť bude navrhnutý tak, aby boli splnené požiadavky príslušných noriem a vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z.z. v časti vnútorné prostredie a
- **Posudzovaná hodnota v primeranej časti prilahlého vonkajšieho prostredia budovy na bývanie alebo oddychovej zóny v tesnej blízkosti budovy na bývanie neprekročí hodnoty pre kategóriu územia III o viac ako 5 dB, tzn. LAeq pre deň 65 dB a pre noc 55 dB.**

Záverom MŽP v rozhodnutí zo zisťovacieho konania uviedlo, že vplyvy na životné prostredie a zdravie obyvateľstva možno z hľadiska druhu hodnotiť ako rovnaké pri zmene navrhovanej činnosti ako v súčasnosti. Zmena navrhovanej činnosti teda nebude predstavovať nepriaznivý vplyv na životné prostredie v porovnaní so súčasným stavom.

Posudzovanie, či navrhovaná stavba vyhovuje technickým požiadavkám na výstavbu, iným kritériám vhodnosti jej umiestnenia napríklad z hľadiska ochrany životného prostredia a zdravia, bola predmetom aj následných povoľovacích konaní (v územnom, stavebnom a kolaudačnom konaní).

Vhodnosť umiestnenia stavby z hľadiska hlukových pomerov do územia, kde hluk z dopravy prekračuje hodnoty stanovené úpravou, alebo kde takéto prekročenie je možné v budúcnosti očakávať, bola posudzovaná v prvom kroku **v územnom konaní.**

Z predložených stanovísk a spisovej dokumentácie, najmä **z rozhodnutia o umiestnení predmetnej stavby** (vydaného Mestskou časťou Bratislava – Petržalka, č. 9234/2016/10-UKSP/Vč-23, zo dňa 10.11.2016) vyplýva, že **dotknutými orgánmi boli okrem iných HL BA aj RÚVZ BA.**

Z rozhodnutia o umiestnení stavby vyplýva, že **HL BA sa v záväznom stanovisku MAGS OUIK 36907/16-10890 zo dňa 7.6.2016 vyjadrilo tak, že ako podmienku stanovilo vykonávať investičnú činnosť v súlade s ustanoveniami všeobecne záväzného nariadenia č. 8/1993 o starostlivosti o verejnú zeleň na území HL BA.**

Ďalej z rozhodnutia vyplýva, že RÚVZ BA sa v záväznom stanovisku č. HŽP/3963/2016 zo dňa 5.2.2016 vyjadril tak, že vo vzťahu k hluku je v ďalšom stupni projektovej dokumentácie pre stavebné povolenie potrebné

- riešiť potrebnú nepriezvučnosť obvodových plášťov vrátane zasklenia a taktiež nepriezvučnosť vnútorných deliacich konštrukcií medzi jednotlivými bytmi a bytovými a nebytovými priestormi, v zmysle záverov a odporúčaní hlukovej štúdie (spracovateľ - 2D partner, s.r.o., Ing. Dušan Dlhý, PhD., štúdia z januára 2016),
- navrhnúť konkrétny spôsob zabezpečenia vhodných klimatických podmienok vo vnútornom prostredí objektov (t. j. systém výmeny vzduchu v obytných priestoroch 25 m³/osobu/hod pri zatvorených oknách v zmysle vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia v znení nehorších predpisov.

Okrem uvedeného, stanovil RÚVZ BA aj požiadavku predložiť ku kolaudačnému konaniu výsledky objektívneho merania hluku, ktoré preukážu, že hluk z dopravy a z technických zariadení objektu nebude negatívne vplyvať na okolité ako aj vlastné obytné prostredie podľa vyhlášky¹⁰.

Z územného rozhodnutia ani zo stanoviska, ktoré mi RÚVZ BA predložil nevyplýva, že by sa RÚVZ BA osobitne vyjadril k výsledkom vyplývajúcim z hlukovej štúdie (spracovateľ - 2D partner, s.r.o., Ing. Dušan Dlhý, PhD., štúdia z januára 2016), ktoré preukazujú, že v predmetnom území už v čase vypracovávania hlukovej štúdie dochádzalo k prekročovaniu hodnôt pre kategóriu územia III o viac ako 5 dB, tzn. LAeq pre deň 65 dB a pre noc 55 dB (zo sumáru výsledkov nameraných hodnôt vyplýva, že počas dňa nameraná hodnota hluku bola 66,2 dB/ večer bola 65,1 dB/ v noci 59,9 dB).

Hluková štúdia v časti vyhodnotenie súčasného stavu – nultý variant konštatovala, že k prekročeniu prípustných hodnôt podľa vyhlášky bude dochádzať pri území II. kategórie (vo vzdialenosti väčšej ako 100m od osi komunikácie) ako aj III. kategórie územia v dennom, večernom aj v nočnom čase.

Z územného rozhodnutia taktiež nevyplýva, že RÚVZ BA reflektoval upozornenie a podmienku týkajúcu sa hluku v príslušnom vonkajšom prostredí vyjadrenú v hlukovej štúdii, teda v akom prípade je možné získať súhlasné stanovisko RÚVZ BA. Pričom, podľa hlukovej štúdie, by bolo možné získať súhlasné stanovisko RÚVZ BA, ak sa zabezpečia opatrenia:

- Obvodový plášť bude navrhnutý tak, aby boli splnené požiadavky príslušných noriem a vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z.z. v časti vnútorné prostredie a
- Posudzovaná hodnota v primeranej časti príslušného vonkajšieho prostredia budovy na bývanie alebo oddychovej zóny v tesnej blízkosti budovy na bývanie neprekročí hodnoty pre kategóriu územia III o viac ako 5 dB, tzn. LAeq pre deň 65 dB a pre noc 55 dB.

Hluková štúdia v časti výpočtový model po výstavbe, upozornila tiež, že vplyvom výstavby objektov dôjde k zvýšeniu intenzity dopravy na obslužných komunikáciách.

V nasledujúcom stavebnom konaní bola Mestskou časťou Bratislava – Petržalka, ako stavebným úradom, vo vzťahu k hluku, pre uskutočnenie stavby stanovená podmienka, že

¹⁰ Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov.

stavba podľa § 13 Vyhlášky č. 532/2002 Z. z. Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky nesmie ohrozovať a nadmerne obťažovať okolie, osobitne hlukom, prachom a podobne.

Z predloženej spisovej dokumentácie a stanovísk vo vzťahu ku kolaudačnému konaniu vyplýva, že RÚVZ BA vydal dňa 3.9.2020 **záväzné stanovisko** č. HŽP/8330/2020, ktorým súhlasil s kolaudáciu predmetnej stavby, v ktorej sa nachádza [REDAKOVANÉ]

Záväzné stanovisko RÚVZ BA vydal aj na základe výsledkov objektívneho merania hladín akustického tlaku hluku z vonkajších zdrojov (doprava) – protokol z merania hluku vo vnútornom prostredí č. 052/2019/036 zo dňa 14.8.2019 a vnútorných zdrojov (garážové brány) – protokol z merania hluku vo vnútornom prostredí č. 038/2020/026 zo dňa 25.6.2020.

RÚVZ BA v stanovisku uviedol, že **výsledky meraní hluku preukázali, že hluk neprekračuje prípustné limity podľa požiadaviek vyhlášky¹¹**. Ďalej RÚVZ BA uviedol, že v rámci územného a stavebného konania, na základe hlukovej štúdie, boli navrhnuté protihlukové opatrenia na bytových domoch (nepriezvučnosť fasád a zaslení, akustický tlmený vetrací systém na oknách bez nutnosti otvárania okien a pod.), čo je podľa RÚVZ BA v hlukom exponovaných lokalitách celkom bežné a nevyhnutné. Pri kolaudácii stavby sa konštatovalo, že bol realizovaný systém vetrania prostredníctvom vetracích štrbín typu Aereco EHA.

Zo stanoviska a predloženej spisovej dokumentácie ÚVZ vo vzťahu ku kolaudačnému konaniu vyplýva, že RÚVZ BA navrhol protihlukové opatrenia ešte v čase územného a kolaudačného konania, nakoľko zvýšený hluk vo vonkajšom prostredí z dopravy je v Bratislave často dominujúcim problémom a je neustále potrebné na neho poukazovať pri zabezpečovaní ochrany zdravia v rámci posudzovania stavebnej dokumentácie. Ďalej v stanovisku ÚVZ uviedol, že developer predmetnej stavby si musel byť vedomý potenciálnej hlučnosti z existujúcej cesty a mal by pri výstavbe realizovať protihlukové opatrenia bytov, aby následní vlastníci bytov neboli hlukom pochádzajúcim z existujúcej cesty 1/2 exponovaní.

Z predloženej spisovej dokumentácie¹² vyplýva, že pracovníčka ÚVZ odporúčila v komunikácii podávateľke, aby sa obrátila aj na stavebný úrad, ktorý vydal povolenia na výstavbu bytov a **overila si podmienky tejto výstavby**.

Obsahom predloženej spisovej dokumentácii ÚVZ bolo aj prešetrenie podania podávateľky označené ako *Žiadosť o prešetrenie postupu RÚVZ BA, Súhlas s výstavbou a kolaudáciou*.

V odpovedi – *prešetrenie podania ÚVZ* adresovanej podávateľke, ÚVZ uviedol, že vzhľadom na už existujúce hlukové pomery z dopravy v danom prostredí, stavebník bol povinný podľa zákona o ochrane verejného zdravia¹³ pri výstavbe bytového domu zabezpečiť ochranu vnútorného prostredia budov pred hlukom z vonkajšieho prostredia pri súčasnom zachovaní ostatných potrebných vlastností vnútorného prostredia. ÚVZ v odpovedi konštatoval, že prípustné hodnoty veličín hluku vo vnútornom prostredí neboli prekročené.

¹¹ Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov.

¹² Z komunikácie pracovníčky ÚVZ, odbor hygieny životného prostredia, Mgr. Henriety Savinovej z 18.2.2021 adresovanej podávateľke.

¹³ Ustanovenie § 27 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

V odpovedi odkázal na podmienky vyhlášky¹⁴, za akých je možné umiestniť novú budovu na bývanie v území, kde hluk z dopravy prekračuje hodnoty uvedené v tabuľke pre kategóriu II, alebo v území, kde takéto prekročenie je možné v budúcnosti očakávať. V tejto súvislosti ÚVZ konštatoval, že nebolo zistené pochybenie zo strany RÚVZ BA pri vydávaní záväzného stanoviska ku kolaudácii predmetnej stavby a objektívnym meraním neboli zistené prekročenia prípustných hodnôt hluku vo vnútornom prostredí.

Obsahom spisovej dokumentácie predloženej RÚVZ BA boli aj vyššie uvedené protokoly z merania hluku, na základe ktorých RÚVZ BA vydal súhlasné stanovisko na kolaudáciu stavby.

Z protokolu z merania hluku vo vnútornom prostredí č. 052/2019/036 zo dňa 14.8.2019 síce vyplýva, že neboli zistené prekročenia prípustných hodnôt hluku vo vnútornom prostredí. Meranie hluku z dopravy však bolo vykonané paralelne – v mieste ■■■ pred fasádou bytu ■■■ a v obytnej miestnosti bytu.

Meranie bolo vykonávané v čase od 17:00 do 7:00 hod, teda pre zistenia prípustných hodnôt pre večerný a nočný interval. **Počas dňa meranie nebolo vykonávané z dôvodu prebiehajúcich stavebných prác na objekte.**

Z výsledkov merania hluku v mieste ■■■ pred fasádou bytu (na balkóne) vyplýva prekročenie prípustných hodnôt veličín hluku vo vonkajšom pre kategóriu II aj pre kategóriu III, stanovených vyhláškou¹⁵.

Prípustné hodnoty veličín hluku vo vonkajšom prostredí pre kategóriu III územia z hluku z dopravy sú pre referenčný interval deň 60 dB/ večer 60 dB/ noc 50 dB.

Z výsledkov merania hluku v mieste ■■■ pred fasádou bytu (na balkóne) vyplýva prekročenie prípustných hodnôt pre referenčný interval deň v najvyššej nameranej hodnote od 17:00-18:00 o 9.7 dB (tieto hodnoty však máme k dispozícii iba z merania od 6:00-7:00 a od 17:00 do 18:00, ktoré sa ešte započítavajú do referenčného intervalu pre deň; v čase medzi nebolo meranie vykonané), v najvyššej nameranej hodnote od 17:00-18:00 pre večer v najvyššej nameranej hodnote od 18:00-19:00 o 9.3 dB a pre noc v najvyššej nameranej hodnote od 5:00-6:00 o 16 dB.

Z toho dôvodu som požiadal RÚVZ BA o doplnenie písomného stanoviska. RÚVZ BA v doplnení stanoviska uviedol, že predmetné záväzné stanovisko bolo vydané v súlade s bodom 1.9 prílohy k vyhláške¹⁶.

V doplnení stanoviska RÚVZ BA uviedol, že plnenie bodu 1.9 písm. b) prílohy k vyhláške vyplýva zo samotného tvaromiestneho riešenia stavby vzhľadom na okolité komunikácie, čo je zrejmé z predloženej hlukovej štúdie (spracovateľ - 2D partner, s.r.o., Ing. Dušan Dlhý, PhD., štúdia z januára 2016).

¹⁴ Bod 1.9 prílohy k vyhláške Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov.

¹⁵ Tabuľka č. 1 prílohy k vyhláške Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov.

¹⁶ Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov.

Splnenie všetkých vyššie uvedených podmienok umožňuje presunúť hodnotenie dopravného hluku v zmysle bodu 2.1 písm. c) prílohy k vyhlášky z priestoru pred obvodovou stenou budovy do vnútorného prostredia bytu.

RÚVZ BA v stanovisku poukázal na nárast intenzity dopravy v Bratislave a na povinnosť projektantov stavieb realizovaných v dotyku s pozemnými komunikáciami vrátane električkovej dopravy sa s touto skutočnosťou dostatočne oboznámiť a navrhnuť stavbu tak, aby boli vo vnútornom prostredí stavby dodržané prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku v zmysle vyhlášky. Orgán verejného zdravotníctva pri posudzovaní stavieb v rámci územného konania dáva **dôraz na zníženie hluku z dopravy**, ktorá je v dotknutom území stavby, **ako aj aby expozícia obyvateľstva bola v súlade s platnou legislatívou.**

RÚVZ BA ďalej uviedol, že posudzovanie stavieb v súvislosti **s hlukovou záťažou vo vonkajšom príslahlom prostredí z dopravy na pozemných komunikáciách vrátane električkovej dopravy sa vykonáva podľa bodu 1.9 písm. b) prílohy k vyhláške**, na základe ktorého sa môžu umiestňovať nové budovy na bývanie a budovy vyžadujúce tiché prostredie, okrem škôl, škôlok, nemocničných izieb a účelovo podobných budov, aj v území, kde hluk z dopravy prekračuje hodnoty uvedené v tabuľke č. 1 pre kategóriu územia II, alebo v území, kde takéto prekročenie je možné v budúcnosti očakávať, ak posudzovaná hodnota hluku z dopravy v **primeranej časti príslahlého vonkajšieho prostredia budovy na bývanie alebo oddychovej zóny v blízkosti budovy na bývanie neprekročí prípustné hodnoty uvedené v tabuľke č. 1 pre kategóriu územia III o viac ako 5 dB.**

RÚVZ BA v stanovisku uviedol, že bod 1.9 písm. b) prílohy k vyhláške MZ SR č. 549/2007 Z. z. bol pri posudzovaní predmetnej stavby do užívania splnený, nakoľko majú obyvatelia dotknutej lokality v blízkosti dostatok oddychových zón, určených na relax a oddych, ako je hrádza pri Dunaji.

Právne zhodnotenie

K postupu riešenia podnetu podávateľky

Povinnosť zabezpečiť, aby expozícia obyvateľov a ich prostredia bola čo najnižšia a neprekročila prípustné hodnoty pre deň, večer a noc ustanovené vyhláškou má správca predmetnej komunikácie¹⁷.

Cesta I/2 je v správe HL BA.

Správu cesty I/2 vykonáva HL BA, ako jednu z pôsobností v oblasti verejnej správy, zverených mu zákonom o pozemných komunikáciách¹⁸, v spojení so zákonom o obecnom zriadení¹⁹ a zákonom o hlavnom meste²⁰.

HL BA, okrem povinnosti zabezpečiť ochranu pred hlukom, prostredníctvom vhodných opatrení, je podľa zákona o ochrane verejného zdravia oprávnené objektivizovať expozíciu obyvateľov a ich prostredia hluku a vibráciám v súlade s požiadavkami ustanovenými

¹⁷ Ustanovenie § 21 ods. 1 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

¹⁸ Ustanovenie § 3d ods. 5 písm. e) č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov.

¹⁹ Ustanovenie § 4 ods. 3 písm. f) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

²⁰ Ustanovenie § 6a ods. 2 písm. d) zákona č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave v znení neskorších predpisov.

vyhláškou²¹. Meranie by malo HL BA, podľa zákona, vykonať prostredníctvom odborne spôsobilej osoby na túto činnosť.

Prípustné hodnoty veličín hluku z dopravy vo vonkajšom prostredí pre kategóriu III územia, v ktorom sa nachádza byt podávateľky, sú pre referenčný interval

- deň 60 dB,
- večer 60 dB,
- noc 50 dB.

Z predloženej spisovej dokumentácie a stanovísk vyplýva, že RÚVZ BA, v rámci zisťovania hodnoty hluku vo vnútornom prostredí po zistení, že **hluk v doprave vo vonkajšom prostredí prekračuje prípustné hodnoty**, postúpil v tejto časti podnet HL BA, ako správcovi cesty I/2 na riešenie.

HL BA som v tejto súvislosti požiadal o stanovisko o spôsobe riešenia podnetu a o prijatých opatreniach. HL BA, v stanovisku uviedlo, že v podmienkach HL BA, ktoré plní povinnosti v oblasti expozície hluku pri zabezpečovaní úloh strategického mapovania hluku v aglomerácii, nie je zabezpečovaná objektivizácia v konkrétnych lokalitách na území mesta, tzn. vykonávanie obdobnej činnosti, ktorú zabezpečujú regionálne úrady verejného zdravotníctva.

Ďalej v doplnení stanoviska zo dňa 14.3.2023 HL BA uviedlo, že obytná zóna Slnčnice – Viladomy, [REDAKOVANÉ] je stavbou umiestnenou v dotyku s cestou I/2, **a preto mali byť pri jej umiestňovaní a povoľovaní splnené požiadavky, stanovené v predpisoch stavebného práva a ochrany zdravia.**

Zo záverov stanoviska HL BA tiež vyplýva, že v súvislosti s podnetom podávateľky HL BA **prijalo niekoľko opatrení** (vid'. časť oznámenia – Skutkové zistenia).

V kontexte týchto zistení poukážem na metodiku²² Svetovej zdravotníckej organizácie (ďalej len ako „WHO“) pre Európu vo veci nočného hluku.

WHO v metodike poukazuje na zistenia z ich dlhodobých štúdií a uvádza, že **negatívny vplyv na zdravie je pozorovaný už pri hodnotách nad 40 dB** vo vonkajšom príľahlom prostredí počas noci. Následkom toho môže dochádzať k poruchám spánku, nespavosti spôsobenej prostredím tzv. „environmental insomnia“, a k zvýšenej potrebe užívania sedatív.

Pri **hodnotách nad 55 dB počas noci vo vonkajšom príľahlom prostredí**, je najväčšou hrozbou pre zdravie **zvýšené riziko kardiovaskulárnych chorôb**. Pri takto vysokých hodnotách WHO v metodike poukazuje najmä na negatívny dopad na zdravie ohrozených skupín osôb (deti, tehotné ženy, staršie osoby a iné).

Z toho dôvodu WHO uvádza maximálnu doporučenú hodnotu hluku počas noci vo vonkajšom prostredí, pri ktorom je ešte zabezpečená ochrana zdravia, 40 dB. V metodike síce uvádza, že v prípade obzvlášť závažnej situácie hluku **je možné dočasne stanoviť limit pre nočný hluk o hodnote 55dB**, avšak v tomto prípade sa nejedná o hodnotu založenú na zdravotnom hodnotení rizík a pri tejto hodnote nemožno zabezpečiť ochranu zraniteľných

²¹ Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov.

²² Metodika Svetovej zdravotníckej organizácie, regionálnej kancelárie pre Európu: "Night Noise Guidelines for Europe", 2009.

skupín osôb. **Táto hodnota by mala byť iba dočasne stanoveným cieľom, za účelom prijatia vhodných opatrení na zníženie hlukovej záťaže.**

V tejto súvislosti tiež poukážem na **výsledky preskúmania podnetu hluku** z dopravy predložené **českým verejným ochrancom práv**²³. Vo výsledkoch konštatoval, že pri hodnotách **okolo 66 dB počas nočnej doby, resp. 74 dB počas dňa, už nemožno hovoriť iba o znížení pohody bývania**. Naopak, existujú dôvodné pochybnosti o bezpečnosti pre zdravie osôb pri takto vysokej expozícii dopravným hlukom. Hodnoty hluku nad 60 dB v nočnej dobe, je tak potrebné považovať za alarmujúce.

Navyše podľa aktuálnej právnej úpravy²⁴, ak je preukázané, že jestvujúci hluk z pozemnej a koľajovej dopravy prekračujúci prípustné hodnoty podľa tabuľky č. 1 pre kategórie územia II a III zapríčinený postupným narastaním dopravy nie je možné obmedziť dostupnými technickými opatreniami alebo organizačnými opatreniami bez podstatného narušenia dopravného výkonu, **posudzovaná hodnota pre kategóriu územia II môže prekročiť prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku z pozemnej dopravy uvedené v tabuľke č. 1 najviac o 5 dB a pre kategórie územia III a IV najviac o 10 dB**. Jedná sa o maximálne prípustné prekročenie hodnôt.

Namerané hodnoty hluku pred fasádou bytu podávateľky (meranie vykonané na podnet podávateľky)²⁵ **pre referenčný interval**

- deň boli 69.9 dB,
- večer boli 66.5 dB,
- noc boli 60.0dB.

V súvislosti s výsledkami merania považujem za dôležité poukázať na skutočnosť, že v čase merania boli stále v účinnosti mnohé obmedzenia pohybu súvisiace s pandémiou COVID – 19, čo mohlo mať vplyv na výsledky.

HL BA v súvislosti s problémom expozície hluku síce uvádza, že bolo prijatých niekoľko opatrení, zo stanoviska však nevyplýva, že by hodnoty hluku boli po prijatí daných opatrení opätovne kontrolované. Berúc do úvahy výsledky merania prípustných hodnôt hluku, ktoré bolo vykonávané v období (26.11.-27.11.2020), kedy boli stále v účinnosti mnohé obmedzenia pohybu súvisiace s pandémiou COVID – 19, **je možné, že v súčasnosti, aj napriek prijatým opatreniam k organizácii dopravy, hluk prekračuje aj maximálne prípustné hodnoty.**

Aj z doplnenia podnetu od podávateľky zo dňa 22.3.2023 vyplýva, že problém nadmerného hluku pretrváva do súčasnosti.

Opatrenia k organizácii dopravy, bez následného overenia ich účinnosti kontrolným meraním hluku, **nemôžem považovať za postup v súlade so zákonnou povinnosťou**²⁶ HL BA zabezpečiť, aby expozícia obyvateľom hluku neprekračovala prípustné hodnoty.

²³ Správa o šetrení podnetu Českého verejného ochrancu práv, sp. zn. 5942/2011/VOP.

²⁴ Bod 1.6 prílohy k vyhláške Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov.

²⁵ Protokol z merania hluku vo vnútornom prostredí č 105/2020/067 zo dňa 2.12.2020.

²⁶ Podľa ustanovenia § 4 ods. 3 písm. f) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a ustanovenie § 6a ods. 2 písm. d) zákona č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave v znení neskorších predpisov.

K priebehu povoľovacích konaní

Záťaž obyvateľov a ich okolitého životného prostredia hlukom sa skúma vo viacerých štádiách stavebného konania (v územnom konaní²⁷, v stavebnom konaní²⁸ a v kolaudačnom konaní²⁹) podľa stavebného zákona³⁰.

V osobitných prípadoch, kedy to vyžaduje zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, výstavba komplexov určených na bývanie, podlieha aj konaniu podľa tohto zákona³¹. Súčasťou konania a posudzovaní vplyvov je **aj posudzovanie navrhovanej činnosti na zdravie**, v rámci posudzovania **záťaže obyvateľov hlukom v dotknutom prostredí**.

S ohľadom na moje zistenia (viď. časť Skutkové zistenia) komplex „Južné Mesto Zóna C3“, ktorého súčasťou je aj bytová budova s bytom podávateľky, bol z dôvodu **zmeny navrhovanej činnosti v roku 2016 predmetom zisťovacieho konania**.

Účelom zisťovacieho konania, je rozhodnúť, či je potrebné v tomto prípade zmenu navrhovanej činnosti posudzovať podľa zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie³², alebo nie. Pri rozhodovaní o tom, či sa zmena činnosti bude posudzovať alebo nie sa primerane sa použijú kritériá pre zisťovacie konanie uvedené v prílohe č. 10 zákona, pričom príslušný orgán prihliada aj na stanoviská dotknutých orgánov, dotknutých obcí a iných subjektov.

Podľa zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie môžu dotknuté orgány a dotknuté obce doručiť písomné stanoviská v predmetnej činnosti a uplatňovať pripomienky v rámci svojej pôsobnosti.

V zisťovacom konaní bol v tomto prípade dotknutým orgánom, zastupujúcim záujem na ochrane zdravia, podľa zákona o ochrane verejného zdravia³³, RÚVZ BA.

Už v tomto štádiu mal RÚVZ BA možnosť oboznámiť sa s hlukovými pomermi v lokalite, kde má byť stavba umiestnená a v zisťovacom konaní upozorniť konajúci orgán na prípadné negatívne vplyvy na zdravie, prípadne aj požadovať, aby bolo posudzovanie vplyvov činnosti na životné prostredie vykonané opätovne.

K posudzovaniu záťaže obyvateľov hlukom a k posudzovaniu vplyvu navrhovanej stavby na zdravie obyvateľov a životné prostredie dochádza v ďalšom kroku v územnom konaní. **V územnom konaní** stavebný úrad posúdi návrh predovšetkým z **hľadiska starostlivosti o životné prostredie a potrieb požadovaného opatrenia v území a jeho dôsledkov**, posúdi či vyhovuje všeobecným technickým požiadavkám na výstavbu a všeobecne technickým požiadavkám na stavby užívané osobami s obmedzenou

²⁷ Ustanovenie § 37 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov.

²⁸ Ustanovenie § 62 ods. 1 písm. b) zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov.

²⁹ Ustanovenie § 81 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov.

³⁰ Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov.

³¹ Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

³² Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

³³ Ustanovenie § 6 ods. 3 písm. g) zákona č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave v znení neskorších predpisov.

schopnosťou pohybu, prípadne predpisom, ktoré ustanovujú hygienické, protipožiarne podmienky, podmienky bezpečnosti práce a technických zariadení, dopravné podmienky a iné.

Stavebný úrad v územnom konaní zabezpečí stanoviská dotknutých orgánov a ich vzájomný súlad a posúdi vyjadrenia účastníkov a ich námietky.

Následne v stavebnom konaní, stavebný úrad podľa stavebného zákona³⁴ preskúma najmä, či dokumentácia **spĺňa požiadavky týkajúce sa verejných záujmov, predovšetkým ochrany životného prostredia, ochrany zdravia a života ľudí**, a či zodpovedá všeobecným technickým požiadavkám na výstavbu ustanoveným týmto zákonom a osobitnými predpismi.

Územné konanie a stavebné konania sú konania v ktorých stavebný úrad môže na základe svojich zistení a podkladov, v oblasti ochrany zdravia a životného prostredia, získaných najmä z predložených záväzných stanovísk od dotknutých orgánov, stanoviť dotknutými orgánmi navrhované opatrenia a **podmieniť umiestnenie a realizáciu stavbu prijatím týchto opatrení na zabezpečenie chránených záujmov**.

To či sa stavba uskutočnila podľa dokumentácie overenej stavebným úradom v stavebnom konaní a boli dodržané zastavovacie podmienky určené územným plánom zóny alebo podmienky určené v územnom rozhodnutí a v stavebnom povolení skúma stavebný **úrad v kolaudačnom konaní**³⁵. Ďalej skúma, **či skutočné realizovanie stavby alebo jej užívanie nebude ohrozovať verejný záujem, predovšetkým z hľadiska ochrany života a zdravia osôb, životného prostredia**, bezpečnosti práce a technických zariadení.

Aj v tomto štádiu konania, stavebný úrad **skúma splnenie týchto podmienok najmä na základe podkladov – záväzných stanovísk** od dotknutých orgánov, **k odborným otázkam** týkajúcim sa zabezpečenia ochrany zdravia osôb a životného prostredia.

Podmienky umiestnenia, realizácie a kolaudácie stavby sú tak upravené aj osobitnými predpismi.

Podľa zákona o ochrane verejného zdravia³⁶, **fyzická osoba-podnikateľ a právnická osoba**, ktoré používajú alebo prevádzkujú zdroje hluku, infrazvuku alebo vibrácií a prevádzkovatelia ďalších objektov, ktorých prevádzkou vzniká hluk, **sú povinní zabezpečiť, aby expozícia obyvateľov a ich prostredia bola čo najnižšia a neprekročila prípustné hodnoty pre deň, večer a noc ustanovené vyhláškou**³⁷.

Osobitne pri návrhu, výstavbe alebo podstatnej rekonštrukcii dopravných stavieb a infraštruktúry hluk v súvisiacom vonkajšom alebo vnútornom prostredí nesmie prekročiť prípustné hodnoty pri predpokladanom dopravnom zaťažení.

Taktiež pri návrhu, výstavbe alebo podstatnej rekonštrukcii budov je potrebné zabezpečiť ochranu vnútorného prostredia budov pred hlukom z vonkajšieho prostredia pri súčasnom zachovaní ostatných potrebných vlastností vnútorného prostredia.

³⁴ Ustanovenie § 62 ods. 1 písm. b) zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov.

³⁵ Ustanovenie § 81 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov.

³⁶ Ustanovenie § 27 zákona č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave v znení neskorších predpisov.

³⁷ Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov.

Dodržanie týchto požiadaviek priamo súvisiacich s výstavbou infraštruktúry (stavba bytového komplexu a súvisiaca infraštruktúra) **posudzuje v územnom konaní RÚVZ BA, ako dotknutý orgán zastupujúci ochranu verejného zdravia** a výsledok posúdenia vyhodnotí **v záväznom stanovisku, ktorý je záväzným podkladom pre rozhodnutie stavebného úradu.**

Podľa vyhlášky³⁸ je ochrana zdravia pred hlukom, infrazvukom a vibráciami zabezpečená, ak posudzované hodnoty určujúcich veličín hluku, infrazvuku a vibrácií nie sú vyššie ako prípustné hodnoty, ktoré sú stanovené v prílohách vyhlášky.

Vyhláška počíta aj s možnosťou expozície obyvateľov nadmerným hlukom z dopravy, z dôvodu narastajúceho dopravného zaťaženia. V území, kde hluk z dopravy prekračuje hodnoty uvedené v tabuľke č. 1 pre kategóriu územia II vyhlášky, alebo v území, kde takéto prekročenie je možné v budúcnosti očakávať, **môžu byť nové stavby na bývanie** a budovy vyžadujúce tiché prostredie, **umiestnené na základe stanoviska orgánu verejného zdravotníctva a za splnenia podmienok**

- a) ak sa vykonajú opatrenia **na ochranu ich vnútorného prostredia**,
- b) ak posudzovaná hodnota hluku z dopravy **v primeranej časti príľahlého vonkajšieho prostredia budovy na bývanie** alebo **oddychovej zóny v blízkosti budovy na bývanie** neprekročí prípustné hodnoty uvedené v tabuľke č. 1 pre kategóriu územia III o viac ako 5 dB.

V tejto súvislosti som žiadal RÚVZ BA o vyjadrenie, či uvedené požiadavky bral pri posudzovaní ochrany zdravia v územnom a kolaudačnom konaní do úvahy, a ako ich splnenie následne kontroloval.

Zo stanoviska a spisovej dokumentácie predloženej RÚVZ BA vyplýva, že v územnom konaní podmienil umiestnenie stavby opatreniami.

Vo vzťahu ku kontrole dodržania podmienok v rámci kolaudačného konania RÚVZ BA uviedol, že predložené výsledky merania hluku preukazujú dodržanie opatrení na zabezpečenie vnútorného prostredia pred hlukom.

Zvýšenými hodnotami hluku **v primeranej časti príľahlého vonkajšieho prostredia budovy na bývanie** sa RÚVZ BA nezaoberal, z dôvodu, že **bod 1.9 písm. b)** prílohy k vyhláške³⁹ bol pri posudzovaní predmetnej stavby do užívania splnený, **nakoľko majú obyvatelia dotknutej lokality v blízkosti dostatok oddychových zón, určených na relax a oddych, ako je hrádza pri Dunaji.**

S týmto vyjadrením RÚVZ BA sa však, s ohľadom na moje zistenia, stotožniť nemôžem.

V kontexte ochrany základných práv na splnenie podmienok, ktorých účelom je ochrana verejného zdravia, nemožno nazerať výlučne formalisticky. Je potrebné brať do úvahy aj účel právnej úpravy, ktorou je ochrana zdravia a životného prostredia súčasných a budúcich obyvateľov hlukom zasiahnutého územia.

³⁸ Ustanovenie § 3 Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov.

³⁹ Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov.

Opakovane si dovoľím uviesť, že z nameraných hodnôt hluku⁴⁰ v príľahlom prostredí budovy (na balkóne bytu na 3. NP) **vyplýva prekročenie prípustných hodnôt pre referenčný interval**

- **deň od 17:00 do 18:00 až o 9.7 dB⁴¹,**
- **večer od 18:00 do 19:00 až o 9.3 dB a**
- **noc od 22:00 do 23:00 a od 5:00 do 6:00 o 15,4 resp. o 16 dB.**

Po vypočítaní **priemeru hodinových výsledkov merania hodnoty** hluku pre referenčný interval

- **deň dosahujú 69.5 dB,**
- **pre večer 68.3 dB,**
- **pre noc 61.7 dB.**

Prípustné hodnoty veličín hluku vo vonkajšom prostredí pre kategóriu III územia z hluku z dopravy sú pre referenčný interval

- **deň 60 dB,**
- **večer 60 dB,**
- **noc 50 dB.**

V kontexte týchto zistení sa opätovne odkážem na vyššie spomínanú metodiku⁴² WHO pre Európu vo veci nočného hluku (viď. časť Právne zhodnotenie - K postupu riešenia podnetu podávateľky) a na **výsledky preskúmania podnetu hluku z dopravy predložené českým verejným ochrancom práv**⁴³.

Výklad, ktorý v stanovisku uvádza RÚVZ BA, vedie k tomu, že ochrana zdravia a životného prostredia pred hlukom v príľahlom prostredí budovy na bývanie nemusí byť zabezpečená, ak obyvatelia bytového domu, majú v okolí dostatok oddychových zón, ako napríklad hrádzu pri Dunaji.

V kontexte posudzovania dopadu hluku na zdravie osôb si dovoľím upozorniť aj na požiadavku o maximálnych prípustných prekročeníach hodnôt hluku stanovených vo vyhláske⁴⁴, **podľa ktorých posudzovaná hodnota pre kategóriu územia II môže prekročiť prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku z pozemnej dopravy uvedené v tabuľke č. 1 najviac o 5 dB a pre kategórie územia III a IV najviac o 10 dB.**

S ohľadom na výsledky merania si dovoľím skonštatovať, že prípustné hodnoty pre kategóriu III územia, ktorá už sama o sebe, z dôvodu, že sa jedná o územie už hlukom zatažené v stanovenej hodnote toleruje určité prekročenia, **boli prekročené o viac ako o 10 dB počas noci a takmer o 10 dB počas dňa (pričom reálne hodnoty pre referenčný interval dňa ani neboli merané).**

Nemôžem sa stotožniť s názorom RÚVZ BA, ktorý by znamenal, že nové stavby na bývanie je možné umiestniť území, kde sú prekračované aj maximálne prípustné

⁴⁰ Protokol z merania hluku vo vnútornom prostredí č. 052/2019/036 zo dňa 14.8.2019.

⁴¹ Hodnoty hluku pre referenčný interval deň, však máme k dispozícii iba z hodín od 6:00-7:00 a od 17:00 do 18:00, ktoré sa ešte započítavajú do referenčného intervalu pre deň; v čase medzi nebolo meranie vykonané.

⁴² Metodika Svetovej zdravotníckej organizácie, regionálnej kancelárie pre Európu: "Night Noise Guidelines for Europe", 2009.

⁴³ Správa o šetrení podnetu Českého verejného ochrancu práv, sp. zn. 5942/2011/VOP.

⁴⁴ Bod 1.6 prílohy k vyhláske Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov.

prekročenia prípustných hodnôt hluku vo vonkajšom priľahlom prostredí budov na bývanie a to aj v prípade, ak hodnoty vo vnútornom prostredí sú dodržané a obyvatelia majú možnosť tráviť čas v oddychových zónach v okolí. Osobitne v takom prípade, ak hodnoty hluku v oddychovej zóne, na ktorú poukazuje aj dokumentácia k stavbe, neboli zisťované.

Takýto výklad predmetnej úpravy by bol formalistický a v rozpore s jej účelom, ktorým je chrániť zdravie osôb v chránenom vnútornom ako aj vonkajšom priestore, ktorým okolie budovy na bývanie bez pochyby je⁴⁵.

Povinnosťou RÚVZ BA, ako dotknutého orgánu ochrany verejného zdravia, je postupovať v súlade so základnými zásadami konania⁴⁶, v rátane zásady zákonnosti a zásady materiálnej pravdy.

Ako orgán ochrany zdravia RÚVZ BA nevykonáva iba kontrolnú ale aj preventívnu funkciu. Na zabezpečenie záujmu na ochrane zdravia pri posudzovaní stavebných zámerov, musí túto činnosť posudzovať v celku a tak, aby vplyv činnosti na zdravie minimalizovala. Za týmto účelom je tento orgán povinný požadovať od stavebníka predloženie dokladov o tom, že zámer nebude mať negatívny vplyv na zdravie a životné prostredie súčasných aj budúcich obyvateľov.

V prípade, ak hrozí, že stavba, bude mať takýto negatívny vplyv, osobitne nová stavba na bývanie, ktorá má byť umiestnená v území zasiahnutom hlukom, úlohou orgánu verejného zdravotníctva, je buď vydať nesúhlasné stanovisko, alebo pre umiestnenie, realizáciu alebo kolaudáciu stavby stanoviť podmienky, ktorých dodržanie bude náležite kontrolovať.

Navyše aj samotné meranie, o ktoré sa v záväznom stanovisku ku kolaudačnému rozhodnutiu RÚVZ BA opieral, sa javí ako nedostatočné. Referenčný časový interval je časový interval, na ktorý sa vzťahuje posudzovaná alebo prípustná hodnota. Referenčný časový interval pre deň je od 6.00 h do 18.00 h (12 h), pre večer od 18.00 h do 22.00 h (4 h) a pre noc od 22.00 h do 6.00 h (8 h)⁴⁷. **Z protokolu z merania hluku vo vnútornom prostredí č. 052/2019/036 zo dňa 14.8.2019, vyplýva, že meranie bolo vykonávané pre referenčný interval dňa iba počas 2 hodín, od 6:00-7:00 a od 17:00-18:00, z dôvodu, že v zvyšnom čase prebiehala na stavbe stavebná činnosť.**

Z výsledkov merania teda nebolo ani potvrdené, že prípustná hodnota pre denný referenčný časový interval vo vnútornom prostredí nie je prekročená. **V protokole je iba konštatovaný predpoklad, že na základe výsledkov meraní súlad možno predpokladať.**

Napriek tomu, že v stanovisku, ktoré mi RÚVZ BA adresoval, túto skutočnosť neuviedol, z územného rozhodnutia vyplýva, že RÚVZ BA aj v rámci územného konania **stanovil stavebníkovi podmienku, že ku kolaudačnému konaniu je povinný predložiť** okrem iného aj výsledky objektívneho merania hluku, ktoré preukážu, že hluk z dopravy a z technických zariadení objektu **nebude negatívne vplývať na okolité ako aj vlastné obytné prostredie podľa vyhlášky.**

⁴⁵ Ustanovenie § 2 písm. zn) a zo) vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov.

⁴⁶ Ustanovenie § 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.

⁴⁷ Ustanovenie § 2 písm. zh) vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov.

V rámci preskúmania v tejto časti som na základe spisovej dokumentácie, ktorá mi bola predložená, **preskúmal aj postup povoľujúceho orgánu v územnom, stavebnom a kolaudačnom konaní, ktorým bola Mestská časť Bratislava – Petržalka.**

S ohľadom na jednotlivé fázy konania, tak v územnom aj kolaudačnom rozhodnutí sa opierala o záväzné stanoviská predložené vo veci hluku RÚVZ BA. V územnom konaní reflektovala opatrenia, ktoré RÚVZ BA stanovil v záväznom stanovisku. V stavebnom konaní, Mestská časť Bratislava – Petržalka, ako stavebný úrad, podmienila realizáciu stavby dodržaním povinnosti stavebníka, vyplývajúce z ustanovenia § 13 Vyhlášky č. 532/2002 Z. z. Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky nesmie ohrozovať a nadmerne obťažovať okolie, osobitne hlukom, prachom a podobne.

V kolaudačnom konaní Mestská časť Bratislava – Petržalka, ako stavebný úrad, konštatovala vzájomný súlad predložených stanovísk dotknutých orgánov, pričom neboli v rámci konania uplatnené žiadne pripomienky a námietky účastníkov konania.

Výsledky právneho zhodnotenia

Medzi základné práva a slobody deklarované Ústavou SR patria aj **právo na ochranu zdravia a právo na priaznivé životné prostredie.**

Bezpečné, čisté, zdravé a trvalo udržateľné životné prostredie je nevyhnutným predpokladom pre naplnenie širokého spektra ľudských práv vrátane **práva na ochranu života a zdravia a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života.**

Právny základ ochrany zdravia v Slovenskej republike predstavuje čl. 40 Ústavy. Jeho obsah je potrebné vykladať ako pozitívny záväzok štátu účinne zabezpečovať ochranu zdravia.

Právo na **priaznivé životné prostredie je garantované čl. 44 Ústavy**, pričom toto právo nie je len formálnou abstraktnou formuláciou, ale jeho konkrétnym obsahom je subjektívne hmotnoprávne oprávnenie jednotlivca. Je právom verejnoprávnej povahy, t. j. uplatňuje sa voči štátu. Jeho subjektu poskytuje nástroje zabezpečujúce mu takú kvalitu životného prostredia, umožňujúce mu nerušene žiť, a to tak z hľadiska osobného, ako aj spoločenského života, t.j. mal by mať právo na zdravé, priaznivé, vhodné nerušené, dôstojné životné prostredie, poskytujúce mu možnosti kvalitného bývania, dobrého životného pocitu, zdravých pracovných podmienok a podobne.

Právo na priaznivé životné prostredie ukladá štátu povinnosť, aby ho zabezpečoval. V záujme zabezpečenia tohto práva štát tejto povinnosti podriaďuje svoju činnosť, okrem iného aj vytváraním bariér pred zásahmi do tohto práva, na čo používa kontrolné a sankčné nástroje. Bezpochyby k nim patrí aj právna regulácia správania sa subjektov vo sfére tvorby, udržiavania a ochrany priaznivého životného prostredia⁴⁸.

Povinnosť a záväzok štátu chrániť životné prostredie vyplýva aj z mnohých medzinárodných dokumentov⁴⁹, ktorými je Slovenská republika viazaná rovnako aj z primárneho (zo zakladajúcich zmlúv⁵⁰) a zo sekundárneho práva (z nariadení, smerníc,

⁴⁸ Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1 SžoNS 38/2006 zo dňa 28.05.2007

⁴⁹ Napríklad: Dohovor o biodiverzite (ratifikovaný SR 23.8.1994), Dohovor o ochrane európskych voľne žijúcich organizmov a prírodných stanovišť (ratifikovaný SR 15.8.1996), Dohovor o krajine Rady Európy (ratifikovaný SR 9.8.2005), Rámcový dohovor OSN o zmene klímy (ratifikovaný SR 25.8.1994), Parížska dohoda (ratifikovaná SR 5.10.2016).

⁵⁰ V čl. 3 ods. 3 a čl. 21 ods. 2 písm. d) až f) Zmluvy o Európskej únii a v čl. 11, 114 ods. 3 až ě, čl. 191 až 193 a v čl. 194 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

rozhodnutí a odporúčaní) Európskej únie. Povinnosť ochrany životného prostredia priamo upravuje aj Charta základných práv Európskej únie⁵¹.

Z pohľadu práva Európskej únie a súčasnej politiky Európskej únie v oblasti životného prostredia je cieľ chrániť jej občanov pred environmentálnymi vplyvmi **s cieľom dosiahnuť životné prostredie bez** toxických látok vrátane ovzdušia, vody a pôdy, ako aj svetelného a **hlukového znečistenia**. Ide o jeden z cieľov uvedených v **8. environmentálnom akčnom programe**⁵².

V slovenskom právnom poriadku je právo na priaznivé životné prostredie vykonané rôznymi právnymi predpismi, medzi ktoré patrí aj zákon životnom prostredí.

Podľa judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je ochrana pred hlukom, prachom a vibráciami právom každej fyzickej osoby, ako súčasť práva na ochranu zdravia, životného prostredia a ochrany práva súkromného a rodinného života. Na vnútroštátnej úrovni je ochrana poskytovaná jednak normami ústavného práva a jednak predpismi na úseku ochrany verejného zdravia⁵³.

Právo každej fyzickej osoby na ochranu pred hlukom a vibráciami je považované za súčasť ochrany práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len ako „ESLP“).

Dohovor síce explicitne neobsahuje ustanovenie chrániace právo na čisté a tiché životné prostredie, avšak v prípade, ak je osoba priamo a závažnejším spôsobom ovplyvnená hlukom, alebo iným druhom znečistenia prostredia, čl. 8 Dohovoru garantujúci právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života môže byť dotknutý⁵⁴.

ESLP pri posudzovaní, či došlo k porušeniu práva garantovaného čl. 8 Dohovoru, prípady analyzuje z hľadiska pozitívneho záväzku štátu prijať primerané a vhodné opatrenia na zabezpečenie práv sťažovateľov podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru alebo v prípade zásahu orgánu verejnej správy, či bol tento zásah vykonaný v súlade s čl. 8 ods. 2 Dohovoru.

Pri posudzovaní berie do úvahy, či bola dosiahnutá spravodlivá rovnováha medzi proti sebe stojacimi záujmami jednotlivca a spoločnosti ako celku, pričom ESLP berie do úvahy aj to, že štát má určitú mieru voľnej úvahy pri určovaní krokov, ktoré treba podniknúť na zabezpečenie dodržiavania Dohovoru.

Vo vzťahu k postupu orgánov v rámci povoľovacích konaní, ESLP rozhodol o porušení aj v prípade, ak pri výstavbe cesty a zmeny jej užívania na rýchlostnú cestu, príslušné orgány sa v povoľovacích konaniach dostatočne nezaberali environmentálnym vplyvom cesty, a mal za to, že z procesného hľadiska orgány neposkytli minimálne záruky na zabezpečenie spravodlivej rovnováhy medzi proti sebe stojacimi záujmami sťažovateľa a spoločnosti (ochrana osôb pred hlukom a záujem na zabezpečení dopravy). V posudzovanom prípade sťažovateľ namietal porušenie svojho práva tým, že orgány v prípade zmeny užívania cesty na rýchlostnú cestu, nevykonali dostatočné environmentálne posudzovanie a manažment⁵⁵.

⁵¹ V čl. 37 Charty základných práv Európskej únie.

⁵² Čl. 2 ods. 2 písm. d) Rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/591 zo 6. apríla 2022 o všeobecnom environmentálnom akčnom programe Únie do roku 2030.

⁵³ Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5 Cdo 126/2007 zo dňa 30.04.2008.

⁵⁴ Ods. 96 Rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci HATTON a ostatní proti SPOJENÉMU KRÁĽOVSTVU, č. konania 36022/97.

⁵⁵ Ods. 41 Rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci GRIMKOVSKAYA proti UKRAJINE, č. konania 38182/03.

V prípade podávateľky sa síce jedná o výstavbu bytového domu, popri už existujúcej ceste z ktorej nadmerný hluk pochádza, avšak aj v tomto prípade zákon stanovuje environmentálne a zdravotné požiadavky, ktoré sú povolujuce orgány (najmä dotknuté orgány, ktoré sa problematikou odborne zaoberajú a tieto vplyvy odborne posudzujú) povinné od stavebníka pri výstavbe vyžadovať a ich dodržanie následne kontrolovať⁵⁶.

V prípade podávateľky vystupujú proti sebe stojace záujmy, na jednej strane súkromný záujem stavebníka na výstavbe bytov spolu so záujmom štátu na podpore rozvoja bývania a na druhej strane záujem na ochrane práv osôb, ktoré v danom bytovom dome budú bývať.

RÚVZ BA, ako dotknutý orgán, nepochybne mal v kolaudačnom konaní kontrolovať ním samým stanovené požiadavky v územnom rozhodnutí a zároveň kontrolovať požiadavky stanovené právnou úpravou. V prípade, ak zistil, že stavba požiadavky na ochranu zdravia nespĺňa, mal nariadiť vhodné opatrenia na zabezpečenie ochrany obyvateľov pred nadmerným hlukom, čo však neurobil.

Vo vzťahu v postupu HL BA pri riešení podnetu si dovoľím tiež upozorniť na judikatúru ESLP v obdobných prípadoch.

V jednom z prípadov sa ESLP zaoberal prípadom obťažovania sťažovateľa nadmerným hlukom v okolí jeho obydla, pochádzajúcim z diaľnice. V danom prípade bol štát vyzvaný, aby vyvážil záujmy účastníkov cestnej premávky a obyvateľov okolitých oblastí.

ESLP v posudzovanom prípade bral do úvahy aj zložitost' úloh štátu pri riešení problémov infraštruktúry, a skutočnosť, že prijatie opatrení môže byť pre štát finančne a časovo náročne. Poznamenáva však aj, že opatrenia, ktoré orgány v danom prípade prijali, sa sústavne ukázali ako nedostatočné, v dôsledku čoho bol sťažovateľ vystavený nadmernému rušeniu hlukom počas značnej doby.

ESLP konštatoval, že táto situácia vytvorila pre sťažovateľa neprimeranú individuálnu záťaž. A to aj v prípade, ak vibrácie alebo hluk spôsobené cestnou premávkou neboli dostatočne výrazné na to, aby spôsobili škody na dome sťažovateľa (hluk podľa odborných meraní prekračoval zákonom stanovenú úroveň o 12 % až 15 %). ESLP už v niekoľkých predchádzajúcich prípadoch rozhodol, že hluk výrazne prekračujúci zákonom stanovené úrovne, pričom na prekročenie štát nereagoval primeranými opatreniami, môže predstavovať porušenie tohto práva⁵⁷.

ESLP preto aj v danom prípade rozhodol o porušení čl. 8 Dohovoru a konštatoval, že štát si v danom prípade svoj pozitívny záväzok zaručiť sťažovateľovi právo na rešpektovanie jeho domova a súkromného života nespĺnil.

Aj Ústavný súd Slovenskej republiky zhruba od polovice poslednej dekády minulého storočia vyložil ústavné zakotvenie prednosti medzinárodných zmlúv a niektorých ďalších ústavných článkov formulovaním doktríny o tzv. „**pozitívnom záväzku**“.⁵⁸ Tento súdny orgán na ochranu ústavnosti tak významným spôsobom prispel aj k praktickému uplatňovaniu

⁵⁶ Tamtiež.

⁵⁷ Ods. 24 Rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci BOR proti MAĎARSKU, č. konania 50474/08; ESLP sa odkázal na prípady Deés proti Maďarsku, Oluić proti Chorvátsku, Moreno Gómez proti Španielsku.

⁵⁸ Pozri napr. II. ÚS 8/96 „Česká a Slovenská Federatívna Republika, ani Slovenská republika neuplatnila výhradu voči čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Preto v rozsahu, v ktorom z Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd platí pozitívny záväzok štátu urobiť opatrenia na zabezpečenie ľudských práv a základných slobôd vyplýva pozitívny záväzok aj pre Slovenskú republiku. Pozitívny záväzok vyplývajúci aj z ďalších medzinárodných zmlúv, ktoré ratifikovala a vyhlásila alebo ktoré ratifikuje a vyhlási v svojej Zbierke zákonov Slovenská republika musí plniť, pokiaľ voči nemu neuplatní výhradu. Pozitívnym záväzkom sa chránia aj práva a slobody ustanovené v Ústave. Obsahom pozitívneho záväzku štátu vo vzťahu k právam a slobodám občana je povinnosť podniknúť opatrenia na ochranu práv, ktoré v Ústave priznal občanovi, ale súčasťou pozitívneho záväzku nie je povinnosť dosiahnuť výsledok, ktorý občan žiada od štátu.

ochrany práva na priaznivé životné prostredie a práva na informácie o životnom prostredí. **Pozitívny záväzok predstavuje povinnosť moderného demokratického a právneho štátu zabezpečiť dostupnosť a vymožitelnosť ľudských práv nielen tvorbou právnych predpisov ustanovujúcich konkrétne podmienky a situácie na uplatnenie ľudských práv, ale aj každodennou rozhodovacou činnosťou orgánov verejnej moci a verejnej správy.**⁵⁹

Z výsledkov právneho zhodnotenia si dovoľím konštatovať, že HL BA, ako subjekt, ktorý v rámci výkonu samosprávy zabezpečuje správu miestnych komunikácií, chráni zdravé podmienky a zdravý spôsob života a práce obyvateľov obce a chráni životné prostredie a zároveň ako subjekt zo zákona povinný zabezpečiť ochranu obyvateľov pred hlukom z komunikácie, ktorej je správcom, si tieto povinnosti nespĺnil v takej intenzite, že **zasiahol do práv podávateľky na ochranu zdravia a na priaznivé životné prostredie garantovaných čl. 40 a čl. 44 Ústavy a do práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života garantovaného čl. 8 Dohovoru.**

K problému síce pristúpil prijatím niekoľkých opatrení, ktorých účinnosť však následne nekontroloval. S ohľadom na informácie od podávateľky, pritom problém naďalej pretrváva.

Navyše, v stanovisku HL BA poukazovalo, že problému sa malo predísť už v povoľovacích konaniach, pričom v súčasnosti HL BA nemôže podniknúť žiadne ďalšie kroky.

V tejto súvislosti pre doplnenie uvádzam, že dotknutým orgánom bolo vo vyššie uvedených konaniach, aj HL BA.

Aj napriek tomu, že HL BA nie je priamo orgánom ochrany zdravia, podľa zákona o hlavnom meste dbá o ochranu a tvorbu životného prostredia⁶⁰. **Osobitne v oblasti ochrany zdravia pred hlukom, je podľa štatútu⁶¹ HL BA zodpovedné za vypracovanie strategických hlukových máp a akčných plánov ochrany pred hlukom, čo znamená, že má k dispozícii aktuálne informácie o lokalitách vystavených nadmernému hluku z dopravy.**

HL BA, ako dotknutý orgán, ktorý v tom čase disponoval informáciami o hodnotách hluku v danej lokalite na základe hlukových máp, malo možnosť vyjadriť sa k problematike hluku, či už z pozície obce, do ktorej pôsobnosti patrí starostlivosť o životné prostredie, a jednak z pozície orgánu, posudzujúceho súlad investičnej činnosti s územným plánom.

Skutočnosť, že problém hluku nebol dostatočne riešený v povoľovacích konaniach nemôže HL BA zbaviť zodpovednosti za neplnenie si povinností.

Z výsledkov právneho zhodnotenia si ďalej dovoľím konštatovať, že pochybenia som zistil aj v postupe RÚVZ BA pri posudzovaní vplyvu stavby na zdravie obyvateľov v kolaudačnom konaní, ktoré zároveň mohli mať za následok nezákonnosť samotného rozhodnutia o kolaudácii predmetnej stavby.

Pre zhrnutie ešte raz uvediem zistené pochybenia:

- RÚVZ BA v kolaudačnom konaní **neskúmal, či boli prípustné hodnoty hluku pre časový interval deň dodržané** – z protokolu z merania hluku vo vnútornom prostredí

⁵⁹ DRGONEC, J., Ústava Slovenskej republiky, 2 vydanie, C. H. Beck, Bratislava 2019, str. 1021.

⁶⁰ Podľa § 6a ods. 2 písm. j) zákona č. 377/1990 Zb. o hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave v znení neskorších predpisov.

⁶¹ Ustanovenie čl. 68 ods. 1 Štatútu Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy, v znení neskorších dodatkov.

č. 052/2019/036 zo dňa 14.8.2019 vyplýva, že **meranie bolo vykonávané iba v čase od 17:00 do 7:00** hod, teda **pre zistenia prípustných hodnôt pre večerný a nočný interval**, preukázanie dodržania prípustných hodnôt hluku pre časový interval deň nebolo zo strany stavebníka RÚVZ BA predložené,

- RÚVZ BA v kolaudačnom konaní **neskúmal, či bola zo strany stavebníka splnená požiadavka**, ktorú RÚVZ stanovil v územnom rozhodnutí - **požiadavka predložiť ku kolaudačnému konaniu výsledky objektívneho merania hluku, ktoré preukážu, že hluk z dopravy a z technických zariadení objektu nebude negatívne vplývať na okolité** ako aj vlastné obytné prostredie **podľa vyhlášky**⁶²,
- RÚVZ BA v kolaudačnom konaní **neskúmal či posudzovaná hodnota v primeranej časti priľahlého vonkajšieho prostredia budovy na bývanie alebo oddychovej zóny v tesnej blízkosti budovy na bývanie neprekročí hodnoty** pre kategóriu územia III o viac ako 5 dB, tzn. LAeq pre deň 65 dB a pre noc 55 dB, resp. či prípustná hodnota hluku v primeranej časti priľahlého vonkajšieho prostredia budovy na bývanie neprekročí maximálne prípustné prekročenia **podľa vyhlášky**⁶³,
- RÚVZ BA následkom toho **nestanovil vhodné opatrenia na zabezpečenie obyvateľov pred nadmerným hlukom, ako podmienku pre udelenie súhlasného stanoviska v kolaudačnom konaní.**

Jedným z následkov pochybenia RÚVZ BA, ako dotknutého orgánu ochrany zdravia v povolovacích konaniach, je to, že podávateľka býva v území zasiahnutom nadmerným hlukom, čo môže mať negatívny vplyv na jej zdravie a pohodu jej bývania. **S ohľadom na mieru a intenzitu pochybení RÚVZ BA si dovoľím konštatovať, že aj zo strany RÚVZ BA došlo k porušeniu práv podávateľky na ochranu zdravia a na priaznivé životné prostredie garantovaných čl. 40 a čl. 44 Ústavy a do práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života garantovaného čl. 8 Dohovoru.**

V postupe samotného stavebného úradu, ktorým bola Mestská časť Bratislava – Petržalka, som pochybenia nezistil.

III. Opatrenia

Berúc do úvahy, že predmetné kolaudačné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, rešpektujúc práva účastníkov, ktoré týmto rozhodnutím nadobudli a rešpektujúc princíp právnej istoty, v danom prípade neukladám konkrétne opatrenia.

Avšak, s ohľadom na to, že postupom RÚVZ BA došlo k porušeniu práv podávateľky, dovoľujem si Vás požiadať, aby ste z pozície regionálnej hygieničky prijali vhodné opatrenia na zabezpečenie správneho postupu RÚVZ BA v obdobných prípadoch v budúcnosti tak, aby bola ochrana práv osôb na ochranu zdravia, na priaznivé životné prostredie a na rešpektovanie súkromného a rodinného života, ako aj iných základných práv a slobôd zabezpečená.

⁶² Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov.

⁶³ Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 549/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších predpisov.

V tejto súvislosti budem zároveň, v súlade so zákonom o verejnom ochrancovi práv, očakávať Vašu informáciu o tom, aké úkony a interné postupy boli prijaté na zabezpečenie dodržiavania vyššie uvedených práv osôb v budúcnosti, a to v lehote do 20 odo dňa doručenia oznámenia o výsledkoch vybavenia podnetu.

S pozdravom

JUDr. Róbert Dobrovodský, PhD., LL.M. (Tübingen)
verejný ochranca práv

VÝTLAČOK č. 1